

מנחת אשר

שיחות על התורה

מאת רבנו הגאון
רבי אשר וייס שליט"א

מהדורת קלמנוביץ

ק"ל ע"י
מכון "מנחת אשר"
יד לעזריאל ויהודית ויל

ירושלים ת"ו
כסלו ה'תשס"ח

תוכן הענינים

חומש בראשית

א	פתיחה לספר בראשית - מעשי אבות יצירה לבנים	
ב	אני הייתי כלי אמנותו של הקב"ה	פרשת בראשית
ג	בשביל התורה שנקראת ראשית	
ד	בשביל ביכורים שנקראו ראשית	
ה	נעשה אדם בצלמנו כדמותנו	
ו	אילו היה בדורו של אברהם	פרשת נח
ז	מי שפרע מאנשי דור המבול	
ח	צדיק תמים היה בדורותיו	
ט	אילת אהבים ויעלת חן	
י	כי יצר לב האדם רע מנעוריו	פרשת לך לך
יא	את הנפש אשר עשו בחרן	
יב	ואנשי סדום רעים וחטאים	
יג	כי עליך הורגנו כל היום	
יד	"ועלה ריחן לפני הקב"ה כקטורת סמים"	
טו	תפילות אבות תקנום	פרשת וירא
טז	כי ירא אלוקים אתה	
יז	והאלקים ניסה את אברהם	
יח	כשם שכבש א"א את רחמיו לעשות רצונך בלבב שלם	
יט	כולן שוין לטובה	חיי שרה
כ	יפה שיחתן של עבדי אבות	
כא	תיקון המדות כסגולה לקנין תורה	
כב	למה זה אנכי	פרשת תולדות
כג	ויעקבני זה פעמיים	
כד	בית אלקים ושער השמים	פרשת ויצא
כה	עולים ויורדים בו	
כו	והנה ה' ניצב עליו	
כז	ציון במשפט תפדה	
כח	לתפלה לדורון ולמלחמה	פרשת וישלח
כט	ויגע בכף ירכו	
ל		

יפה שיחתן של עבדי אבות

"ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו... ואשביעך בה' אלקי השמים ואלוקי הארץ אשר לא תיקח אשה לבני מבנות הכנעני... כי אל ארצי ואל מולדתי תלך ולקחת אשה לבני ליצחק"

על פרשת שליחות זו של אליעזר עבד אברהם אמרו חז"ל "יפה שיחתן של עבדי אבות יותר מתורתן של בנים" (ב"ר ס' ח').

ומן הראוי להתבונן, אברהם אבינו מצווה לאליעזר "לא תיקח אשה לבני מבנות הכנעני אשר אני יושב בקרב", בנות הכנעני שכניו של אברהם אבינו אינם מוצאים חן בעיניו, הם אינם ראויים לבנו יחידו ליצחק ואברהם אבינו מצווה לאליעזר להרחיק נדוד לארץ מולדתו ליקח אשה ליצחק, ומוטל עלינו להבין מה חרדתו הגדולה של אברהם אבינו בציווי זה. ובפרט יקשה הדבר מאחר שכתב הרמב"ם [פ"א מהל' עכו"ם ה"ט]: "משהגיע אברהם אבינו לארץ כנען והוא קורא שנאמר ויקרא שם בשם ה' א-ל-עולם וכיון שהיו העם מתקבצין אליו ושואלין לו על דבריו היה מודיע לכל אחד ואחד כפי דעתו עד שיחזירוהו לדרך האמת עד שנתקבצו סביביו אלפים ורבבות והם אנשי בית אברהם ושתל בליבם העיקר הגדול הזה".

מדוע א"כ לא יקח אברהם אבינו אשה לבנו מתוך כל האלפים ורבבות בני ביתו, ותחת זאת אברהם אבינו שולח את אליעזר לקחת אשה לבנו מחרן לאור כשדים מקום עבודת אלילים מקום אשר ביקשו להורגו כאשר קרא שם בשם ה' כמבואר ברמב"ם שם.

בכלי יקר עמד על שאלה זו וכתב:

"מסתמא צוה שלא יתחתן בבנות הכנעני פן ילמד ממעשיהם וכו' וא"כ מה ירויח אם ישא אשה מבנות לבן ובתואל אשר גם הם עובדי ע"ז כמו הכנעני וכו' אמנם יש חששא אחרת והוא שטבע האבות נמשך גם לבנים זה דוקא באותם עבירות הבאים מפאת החומר באכילה וזימה וכליות וקנאה וכל המידות הרעות וכו' אבל עבודה זרה דבר התלוי בשכלו של אדם אינו